

Den 3. september 2002 afgav jeg en opfølgingsrapport om min inspektion den 25. og 26. april 2001 af Statsfængslet i Nyborg. I rapporten bad jeg fængslet og Direktoratet for Kriminalforsorgen om udtalelser mv. om nærmere angivne forhold.

Jeg modtog herefter en udtalelse af 1. oktober 2002 med bilag fra fængslet og en udtalelse af 2. december 2002 med bilag fra direktoratet der gengiver og kommenterer fængslets udtalelse. Forud herfor havde jeg modtaget et brev af 1. oktober 2002 med bilag fra direktoratet vedrørende et enkelt punkt.

Jeg skal herefter meddele følgende:

Ad punkt 2.7. Opholds- og fritidslokaler

Jeg noterede mig at fængslet via direktoratet ville informere mig når informationsmateriale vedrørende brugen af motionsredskaberne var opsat i motionslokalerne.

Fængslet har ikke i sin udtalelse nævnt noget om dette forhold.

Jeg afventer derfor fortsat underretning når informationsmaterialet er opsat.

Ad punkt 2.8. Besøgsafdelingen

Jeg tog det oplyste vedrørende fængslets ansvar i forhold til skader som indsatte eventuelt kan forvolde besøgende børn, og til skader som børnene kan pådrage sig under deres leg på legeområdet, til efterretning og bad fængslet oplyse hvordan de besøgende bliver orienteret om deres ansvar for børnene.

Fængslet har oplyst at de besøgende bliver underrettet om deres ansvar for børnene ved statsfængslets "Vejledning for besøgende" der fremsendes sammen med alle besøgstilladelser. Vejledningen er desuden sat op i besøgsventerummet. Fængslet har vedlagt kopi af vejledningen (dateret 8. juli 2002).

Direktoratet har udtalt følgende:

"...

Direktoratet har ingen bemærkninger til, at besøgende orienteres om deres ansvar for børn i forbindelse med fremsendelse af besøgstilladelse og ved opslag i besøgsrummet.

Direktoratet finder, at teksten i besøgsvejledningen bør ændres, således at det fremgår, at legeafdelingen er forbeholdt børn, men at det ikke er udelukket, at en ledsagende voksen kan opholde sig sammen med barnet i legeafdelingen.

Som det fremgik af statsfængslets og direktoratets udtalelser i forbindelse med den endelige inspektionsrapport ..., færdes besøgende børn ikke udelukkende på forældrenes ansvar. Direktoratet finder, at formuleringen i besøgsvejledningen bør præciseres, således at det fremgår, at den eller de voksne besøgende har et selvstændigt ansvar for at følge med i, hvor barnet opholder sig. Direktoratet har telefonisk drøftet dette med statsfængslet, som vil ændre formuleringen i overensstemmelse hermed.

..."

Jeg tager det oplyste til efterretning og går ud fra at vejledningen nu er ændret i overensstemmelse hermed.

Jeg tog til efterretning at direktoratet havde anmodet Statsfængslet i Nyborg om at foretage det nødvendige med henblik på at undgå at den del af overskuddet fra automatsalget der hidrører fra salg til indsatte og deres besøgende, ikke tilfalder de ansatte. Jeg bad om underretning om hvad der videre skete i den anledning.

Fængslet har oplyst at fængslet nu har indgået en forpagtningsaftale med fængslets idrætsforening. Ifølge denne aftale som fængslet har vedlagt kopi af, udgør forpagtningsafgiften ½ procent af bruttoomsætningen ekskl. moms. Det er i øvrigt en forudsætning i aftalen at forpagtningsaftalen skal anvendes til nyttiggørelse i besøgsafsnittet til de indsatte og deres børn/besøgende efter samråd med de indsattes talsmænd.

Direktoratet har henholdt sig til det som fængslet har oplyst, og har supplerende oplyst at den ordning som fængslet har etableret, svarer til den ordning som er etableret i Statsfængslet i Horsens. Jeg har i sagen vedrørende min inspektion af dette fængsel taget det oplyste om denne ordning til efterretning.

Jeg tager det oplyste til efterretning.

Ad punkt 2.9. Kirken

Jeg gentog en anmodning om underretning om fængslets overvejelser om at søge fonde om tilskud til forbedringer og planer om at flytte kirken.

Fængslet har oplyst at den renovering af kirken som fængslet oplyste om i sin tidligere udtalelse, forventes gennemført i første halvdel af 2003 med en samlet udgift på 200.000 kr. der afholdes af de midler der er sat til rådighed i forbindelse med kapacitetsudvidelse. Spørgsmålet om fondsmidler er herefter kun aktuelt for så vidt angår kunstnerisk udsmykning og et bedre musikanlæg. Der vil ikke blive søgt fondsmidler før ønsker og behov kan beskrives i forhold til den reoverede kirke.

Direktoratet har henholdt sig hertil og har supplerende oplyst at direktoratet har bedt fængslet om orientering når spørgsmålet om ansøgning om fondsmidler til de nævnte formål er afklaret. (Direktoratet har efterfølgende sendt mig kopi af direktoratets brev af 6. december 2002 til fængslet med anmodning herom).

Jeg tager det oplyste til efterretning og beder direktoratet om at orientere mig når direktoratet har modtaget nævnte underretning fra fængslet.

Ad punkt 4.1.8. Fritidsaktiviteter

Jeg noterede mig at der ikke sker en fuldstændig nedlukning af indendørs aktiviteter i den periode hvori der afvikles grøn fritid, men alene en reducereing heraf. Jeg bemærkede at jeg forstod fængslets oplysninger om reducereingen sådan at den består i at der ikke er indendørs fritidsaktiviteter mens der afvikles grøn fritid, men at der er de sædvanlige (faste) aktiviteter efter afslutningen heraf, dvs. fra kl. 19.00 på hverdage og fra kl. 17.30 i weekenden. Såfremt min forståelse af reducereingen var forkert, bad jeg fængslet oplyse hvad reducereingen da består i.

Fængslet har oplyst at min forståelse er korrekt. Fængslet har samtidig bekræftet min antagelse af at reducereingen af de indendørs fritidsaktiviteter i den periode hvori der afvikles grøn fritid, skyldes ressourcemæssige forhold, men har oplyst at den også skyldes de indsattes udtalte ønske om at være udendørs så meget som muligt i forårs- og sommerperioden.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg tager det oplyste til efterretning.

Ad punkt 4.2.4. Uddannelsesmuligheder

Jeg gik ud fra at de individuelle undervisningsforløb som efter omstruktureringen udarbejdes for hver enkelt indsat (og som talsmændene efterlyste), også omfatter de indsatte på afdelingen for negativt stærke indsatte, og at undervisningsudbuddet også på denne afdeling således var blevet bedre efter omstruktureringen. Men uanset dette, og da fængslet ikke udtrykkeligt havde besvaret min anmodning om en redegørelse for undervisningsudbuddet på denne afdeling, bad jeg på ny fængslet om at oplyse nærmere om den undervisning som (nu) tilbydes de indsatte på denne afdeling. Jeg nævnte at jeg, som det fremgik tidligere, var opmærksom på at HF må læses som selvstudium.

Fængslet har oplyst at afdelingen for negativt stærke indsatte ifølge den nye struktur for undervisningen i fængslet fik 10 undervisningstimer pr. uge. Disse timer er tildelt én lærer der i samråd med de indsatte er fremkommet med en række forslag til indholdet af undervisningen, bl.a. et ønske om at undervisningen får karakter af større projekter der forløber over en nærmere aftalt periode (2-3 måneder).

Fængslet har videre oplyst at der i indeværende periode har været undervist i navigation og afviklet teoretiske og praktiske prøver i sejlads. I næste periode indledes et projektarbejde om at være selvstændig erhvervsdrivende, et såkaldt ”iværksætterkursus”. Der er på nuværende tidspunkt ikke fastsat yderligere fremtidige projekter.

Direktoratet har henholdt sig til det som fængslet har anført, med tilføjelse om at direktoratet finder at undervisningen af de indsatte skal tage udgangspunkt i deres ønsker og behov og planlægges i samarbejde med læreren sådan som det sker i fængslet.

Jeg tager det oplyste til efterretning.

Ad punkt 4.2.6. Placeringen af indsatte med rockertilhørsforhold

Da direktoratet ikke havde udtalt sig om klagen fra talsmændene på afdelingen for negativt stærke indsatte over brud på lighedsgrundsætningen derved at indsatte med tilknytning til Bandidos ikke – ligesom indsatte med tilknytning til Hells Angels – har mulighed for afsoning i to lukkede fængsler, bad jeg på ny om direktoratets bemærkninger til denne klage.

Direktoratet har i den anledning anført følgende:

” ...

Direktoratet understreger, at nærhedsprincippet fortsat er udgangspunktet ved fordeling af indsatte til både åbne og lukkede fængsler.

I forbindelse med Finanslovsforliget for 1999 og flerårsaftalen for Kriminalforsorgen blev der imidlertid politisk truffet beslutning om, at der i tre lukkede fængsler skulle indrettes afdelinger for negativt stærke indsatte. Det blev endvidere bestemt, at disse afdelinger skulle indrettes i henholdsvis Statsfængslerne i Horsens og Nyborg samt i Københavns Fængsler.

Ifølge Kriminalforsorgens praksis placeres negativt stærke indsatte med relationer til Bandidos i Statsfængslet i Nyborg, mens negativt stærke indsatte med relationer til Hells Angels placeres enten i Statsfængslet i Horsens eller i Københavns Fængsler.

Baggrunden for den valgte fordeling er dels hensynet til den samlede udnyttelse af kapaciteten i Kriminalforsorgens institutioner, dels ordens- og sikkerhedsmæssig hensyn. Det bemærkes herved, at beslutningen om at oprette de tre afdelinger forudsatte, at indsatte med tilhørsforhold til de to rivaliserende rockergrupper ikke blev placeret i samme fængsel/afdeling.

Det bemærkes videre, at de nævnte hensyn af ressourcemæssig samt ordens- og sikkerhedsmæssig karakter svarer til de hensyn, der ifølge Straffuldbyrdelseslovens § 23, stk. 2 kan begrunde en fravigelse af nærhedsprincippet.

Sammenfattende er den af Kriminalforsorgen fulgte praksis, der er en udmøntning af en politisk beslutning vedrørende etablering af afdelinger for negativt stærke indsatte, således sagligt begrundet og indebærer derfor efter direktoratets opfattelse ikke en uberettiget fravigelse af almindelige lighedsgrundsætninger.

...”

Jeg har forståelse for at indsatte med tilknytning til Bandidos kan opfatte det som en forskelsbehandling at de ikke – ligesom indsatte med tilknytning til Hells Angels – har mulighed for afsoning mere end et sted i landet. Jeg er imidlertid samtidig enig med direktoratet i at der ikke er tale om en usagligt begrundet forskelsbehandling. Jeg henviser til at indsatte fra de to rivaliserende rockergrupper ikke kan afsone i samme fængsel, og at Nyborg Statsfængsel er beliggende midt i landet.

Ad punkt 4.2.8. Forskellige vilkår på landets særafdelinger for stærke indsatte

Jeg bemærkede at jeg afventede udfaldet af et møde som direktoratet havde indkaldt til med henblik på en koordinering af afdelingernes vilkår og praksis.

Direktoratet har med brev af 1. oktober 2002 fremsendt et referat af mødet i direktoratet som fandt sted den 22. august 2002, og direktoratet har henvist hertil i sin udtalelse af 2. december 2002. Spørgsmål om familiedage som talsmændene på afdelingen havde nævnt som eksempel på forskelsbehandling, blev drøftet på dette møde. Københavns Fængsler oplyste at dette fængsel har besøgsdage for pårørende (ægtefæller og børn), og at ordningen fungerer fint. Hverken Statsfængslet i Horsens eller Statsfængslet i Nyborg ønskede at indføre sådanne familiedage.

Det fremgår bl.a. af referatet at der var enighed om at de tre fængsler på de kvartalsmæssige koordineringsmøder (som det blev besluttet skulle genoptages) bør drøfte bl.a. regimet på afdelingerne for negativt stærke indsatte med henblik på at det fremover bedre koordineres hvad de indsatte får tilladelse til på afdelingerne.

Det fremgår tillige af referatet at såvel fængslerne som Direktoratet for Kriminalforsorgen kan indkalde til møde med direktoratet efter behov.

Jeg har noteret mig at bl.a. spørgsmål om forskellig praksis på de tre afdelinger for negativt stærke indsatte vil blive drøftet på de koordineringsmøder som (nu igen) holdes, og at der kan holdes møde med direktoratet hvis der er behov for det. Jeg henviser talsmændene til at bede ledelsen om at medtage spørgsmål som de indsatte ønsker skal drøftes på disse møder. Jeg henviser i øvrigt de indsatte til at klage til direktoratet i konkrete tilfælde.

Ad punkt 6.1.1. Afgrænsning af rapportmateriale

Jeg noterede mig at direktoratet overvejede at ændre sin cirkulæreskrivelse af 3. februar 1988 om retningslinjer for detentionsanbringelse i arresthusene og Københavns Fængsler og i den forbindelse regulere spørgsmålet om anbringelse af detentionsanbragte i sikringscelle i en afsoningsinstitution, samt at direktoratet ville underrette mig når disse overvejelser var afsluttet. Med den bemærkning at jeg gik ud fra at direktoratet ville inddrage Rigspolitichefen og eventuelt Justitsministeriet i disse overvejelser, da Rigspolitichefens kundgørelse ikke nævner muligheden for at anvende fængsler til detentionsanbringelse, anførte jeg at jeg afventede denne tilbagemelding.

Direktoratet har oplyst at sagen fortsat er under overvejelse, og at det er direktoratets hensigt at inddrage Rigspolitichefen i disse overvejelser. I brev af 15. januar 2003 har direktoratet orienteret mig om sagens status og oplyst at jeg vil modtage ny orientering medio april 2003.

Jeg afventer denne orientering.

Jeg bad i øvrigt fængslet om at sende mig den vejledning om detentionsanbringelse i fængslet som fængslet havde udfærdiget på baggrund af den konkrete sag som jeg modtog. Fængslet har vedlagt en kopi heraf.

Jeg har noteret mig disse retningslinjer.

Ad punkt 6.1.2. De relevante regler

Jeg bad fængslet om at sende mig et eksemplar af fængslets retningslinjer vedrørende proceduren for sikringscelleanbringelse, fiksering mv. når de var ændret i overensstemmelse med de tilkendegivelser som direktoratet var fremkommet med. Jeg nævnte i den forbindelse at jeg gik ud fra at fængslet samtidig ville påføre dato for retningslinjernes udsendelse/ikrafttræden.

Fængslet har vedlagt et eksemplar af de reviderede retningslinjer.

Direktoratet har oplyst at direktoratet har meddelt fængslet at instruksen bør dateres. Direktoratet har ikke bemærkninger til indholdet af instruksen.

Jeg har noteret mig at direktoratet har meddelt fængslet at retningslinjerne bør dateres, hvilket jeg går ud fra er sket.

Jeg har endvidere noteret mig at retningslinjerne er rettet i overensstemmelse med det som direktoratet har tilkendegivet. For så vidt angår vagtens ansvar (pkt. 11.2.) fremgår det (dog) at der ikke, som de tidligere retningslinjer angav, er tale om at det faste vagtkorps er ansvarlige for at de påkrævede notater påføres rapporterne, men at vagten er ansvarlig herfor. Dvs. at der i de tilfælde hvor en funktionær der ikke er en del af det faste vagtkorps, har været fast vagt hos den indsatte, ikke er tale om, som angivet af direktoratet i bemærkningerne til reglerne for revisionen, at den faste vagt er ansvarlig for at notaterne påføres observationsskemaerne. For så vidt angår lægetilkald (pkt. 6.2.) har fængslet ikke som tilkendegivet af direktoratet anført at læge skal tilkaldes "straks" (jf. straffuldbyrdelseslovens § 66, stk. 5) og inden 10 minutter, men (blot) anført at læge skal tilkaldes inden for 10 minutter.

Ad punkt 6.1.9. Lægetilsyn

Jeg noterede mig at der hidtil ikke havde været et samarbejde med læger i lokalområdet, og at der ikke havde været overvejelser om eller forsøg på at indgå en sådan aftale, men at fængslet nu vil søge at indgå en aftale med lægevagten. Jeg noterede mig endvidere at direktoratet havde bedt fængslet om at indgå en aftale med en kreds af læger i lokalområdet hvis det viste sig at der ikke kunne indgås en aftale med lægevagten, og at direktoratet vil underrette mig om hvad der videre sker i sagen.

Jeg afventer fortsat denne underretning.

7. Opfølgning

Jeg afventer fortsat endeligt svar på de spørgsmål der er omfattet af punkterne 2.7., 2.9., 6.1.1. og 6.1.9.

8. Underretning

Denne rapport sendes til Statsfængslet i Nyborg, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Folketingets Retsudvalg og de indsatte i statsfængslet.

Inspektionschef
Hans Gammeltoft-Hansen